

KAJ JE TRENUTNO NAJPOMEMBNEJŠE

(Foto Kocjančič)

Komunisti Litostroja ob čeških dogodkih

V času najbolj tragičnih dni, ki jih je preživljalo češko-slovaško ljudstvo, so se člani zveze komunistov in drugi člani našega kolektiva zbrali na posvetu o globljih vzrokih, ki so pripeljali do zaskrbljujočega stanja na Češkoslovaškem.

Na posvet so povabili člana mestnega komiteja ZK in predavatelja na visoki šoli za politične vede tov. Vinka Trčka, posvetu pa je prisostvovalo tudi nekaj čeških tovarišev, ki so pri nas preživljali svoj dopust.

V zgodovino naprednih gibanj bo stopilo teh nekaj dramatičnih dni, je uvodoma poudaril tovariš Trček, nato pa obširno pojasnil vzroke, ki so pripeljali do takega položaja. Priča smo zgodovinskim dogajanjem, preživete oblike socializma pa morajo odstopiti mesto novim oblikam. Težnje po spremembah v ČSSR so izšle iz vrst intelektualcev, književnikov in političnih teoretikov. Preobrazba je naletela na težave takrat, ko je postalo jasno, da tu sovjetski recept za pot v socializem ni mogoče uporabiti. Na Češkem so najprej dozoreli pogoji, da bi lahko ustvarili politični sistem, ki bi ustrezal moderni družbi.

Ne glede na to, da bo Sovjetska zveza vsekakor morala popraviti zgodovinsko krivico, je že dosedaj uporaba sile povzročila v modernem delavskem gibanju nepopravljivo škodo.

Odločna in hitra opredelitev zveze komunistov Jugoslavije do dogodkov na Češkem kaže, da tudi nam preti potencialna nevarnost. Važno je povedati, kje smo in kaj smo, saj nevarnost, ki se je pokazala v dogodkih na Češkem, terja našo popolno enot-

nost. Najbolj pomembno je, da skušamo uresničiti zlasti sledeče smernice:

— uresničiti cilje družbene in gospodarske reforme

— poglobljeno iskati oblike za uspešno delovanje zveze komunistov

— povečati napore za izoblikovanje takih oblik v sistemu samoupravljanja, ki bi samoupravljanje obogatilo

— pomladiti vrste zveze komunistov.

Vprašanja, ki so jih prisotni postavili na posvetu, kažejo, da bi se morali večkrat sestati na podobne razgovore pod strokovnim kvalificiranim vodstvom.

KV.

Protestno zborovanje litostrojских komunistov ob invaziji na Češkoslovaško

Tega prijateljstva ni moč pozabiti

Stiskanja rok, pozdravov in poljubov ni in ni bilo konca, ko so se veseli in zagoreli od sonca poslavljali delavci iz tovarne tehnične opreme iz Milevskega od prijaznih uslužbencev našega počitniškega doma v Fiesi ter od novih prijateljev in znancev, ki so jih spoznali med časom svojega dopusta pri nas v Jugoslaviji. Z obljubo, da bodo semkaj še prišli, so se še zadnjič ozrli na slikoviti zaliv Fiese, potem pa jih je avtobus odpeljal proti Reki. Od tu pa naj bi potovali naprej z vlakom preko Madžarske domov na Češkoslovaško.

»Enanidvajsetega avgusta zjutraj smo se že navsezgodaj sprehajali po reškem pristanišču,« nam je pripovedoval vodja skupine čeških turistov Jiří Ješuta

»Kazalci na uri so se pomikali proti šest. Do odhoda vlaka nam je ostalo še nekaj malega časa. Bili smo dobro razpoloženi. Saj poznate pregovor, ki pravi, da je povsod lepo, doma pa je najlepše. Opazovali smo vrvež v pristanišču, ki je od minute do minute naraščal. Ljudje so hiteli v službo, ribiči pa so se vračali z lova. Iz tranzistorskega sprejemnika, ki ga je nosil s seboj Janek, je donel napev dalmatinske pesmi, katere konca pa nismo slišali, kajti glas napovedovalca je prekinil lepo melodijo. Poslušamo in ne moremo verjeti njegovim besedam:

»Čete varšavskega pakta so danes ponoči okupirale ozemlje češkoslovaške republike.«

To je nemogoče. Gledamo drug drugega. Ali smo prav slišali? Preživljali smo trenutke, ki se jih bomo spominjali še dolgo, dolgo. Solze negotovosti so nam prišle v oči, misli pa pohitile našim domov. Kaj je z njimi? So še živi?»

Medtem so se temne sence težkih tankov in oklopnih avtomobilov plazile v Prago, Bratislavo, Brno in druga velika mesta. Tisoč in tisoč vojakov je pod masko poklicanih branilcev pred namišljenim sovražnikom, ki boji da grozi tej socialistični zemlji, napolnilo ceste Slovaške in Češke. Še včeraj svobodno republiko so bili okupirali tisti, ki so se še dan prej izdajali za prijatelje. In to tisti, ki so jim ljudje češkoslovaške verjeli, jim zaupali.

»Svojega položaja smo se zavedali šele čez čas, saj je bila novica za nas tako zelo boleča,« je nadaljeval pripovedovanje Jiří.

»Naša prva misel je bila, kako bi navezali stike z našim veleposlaništvom v Beogradu, vendar nismo uspeli dobiti telefonske zveze.«

Ta čas so že vsi jugoslovanski narodi in ves miroljubni svet obsodili umazano akcijo Sovjetske zveze in njenih zaveznikov.

»Obtožujemo agresijo,« je bilo slišati glasove po ulicah, za stroji v tovarnah, po pisarnah, vsepovsod.

Proti okupaciji ČSSR so se izrekli naši najvišji organi vlade in partije, ter zahtevali takojšen umik vojaštva z ozemlja te samostojne, svobodne države.

»Ob dvanajsti uri smo se z brzojavko javili litostrojškemu sindikatu. Poznali smo vaše gostoljubje, ki ste nam ga izkazovali že ob priliki bivanja v vašem počitniškem domu. Bili ste naši edini prijatelji, ki smo jih v tistem trenutku poznali v vaši lepi deželi. Že čez kratki dve uri smo prejeli odgovor, da bo proti večeru prišel po nas na Reko avtobus. Zvečer so gostje prispeli v naše mesto.

Potem, ko je bil na zahtevo kolektiva izdelan osnutek enotnega pravilnika o delitvi dohodka, osebnih dohodkov in drugih prejemkov, je bila v podjetju vrsta razprav o vsebini pravilnika. Razprave so organizirale sindikalne podružnice, organizacije zveze komunistov in mladine, nato pa so na temelju tako obravnavanih vprašanj o gradivu pravilnika razpravljali še delavski sveti proizvodnih enot in služb. Sklepe sej delavskih svetov PE/S so posredovali strokovnim službam oziroma strokovni komisiji, ki je pripravila osnutek pravilnika.

Veliko število pripomb je terjalo sistematično in postopno obdelavo ter analize. Zato je upravni odbor podjetja obravnaval posamezne pripombe na enotni pravilnik istočasno z mnenjem in pripravljenimi predlogi službe oziroma komisije, ki je pripravila enotni pravilnik. Ker je analitična ocena delovnih mest izhodišče za celo vrsto elementov

osebnega dohodka, je UO najprej obravnaval pripombe na metodo AODM, da bi strokovna služba oziroma komisija lahko nemoteno pripravila čistopis pravilnika. Pripombe na metodo AODM niso bile številne, pač pa so terjale spremembo nekaterih osnov za delovne pogoje. Na osnovi dopolnjene metode AODM je služba pristopila k ocenitvi delovnih mest, saj so bile na ocenitev dane številne pripombe. Poleg tega, da je bilo treba povsem na novo oceniti delovna mesta v reorganiziranih službah PPB in SK, je mnogo pripomb z dopolnjenim opisom delovnega mesta terjalo ponovno ocenitev.

Istočasno z ocenitvijo delovnih mest je služba obdelala predlog sistemizacije za leto 1968, ki je bila sicer že v razpravi, pa se je zaradi zahteve po enotnem pravilniku priključila k splošni obravnavi le-tega.

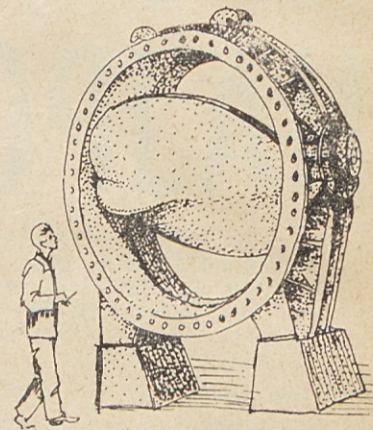
Medtem ko je potekalo delo na ocenitvi delovnih mest, je UOP obravnaval ostale elemente enotnega pravilnika, na katere so bile dane pripombe.

Ko so bile v sistemizacijo vnesene analitične stopnje kot rezultat revidirane ocenitve delovnih mest, so posameznim proizvodnim enotam in službam posredovali gradivo za prevedbo. Na osnovi poimenskih seznamov in razvrščenih delavcev v ustrezne analitične stopnje in vplivne stopnje za delovne pogoje bo

skupno z drugimi predvidenimi elementi stimulacije oziroma osebnega dohodka kot npr. stalnostni dodatek, funkcionalna stimulacija, osebna ocenitev itd., mogoče opraviti poskusni obračun. Celotno gradivo enotnega pravilnika skupno z obračunom potrebnih finančnih sredstev bo predloženo centralnemu delavskemu svetu v obravnavo in potrditev najkasneje do 25. septembra tega leta.

Delo poteka zadovoljivo in upamo, da bodo predlogi sprejeti na seji DS, tako da bi mogli opraviti še morebitne korekture do konca tega meseca, enotni pravilnik pa bi lahko veljal od 1. oktobra 1968 dalje.

K. V.

PREJELI SMO

Zakaj pasivnost?

Mnogo govorimo o mladinski organizaciji, o njenem delu, o njeni vlogi v današnjem družbenem razvoju, pa vendar je bilo tako malo storjenega za agitacijsko organizacijo, ki naj bi z ostalimi vodilnimi faktorji uveljavila nove družbene norme, ki presega samo formalno in frazersko uveljavljanje načel marksizma in leninizma.

Hotel bi opozoriti na nekatere pomanjkljivosti TK mladine, ki jih nisem opazil sam ampak tudi drugi mladinci.

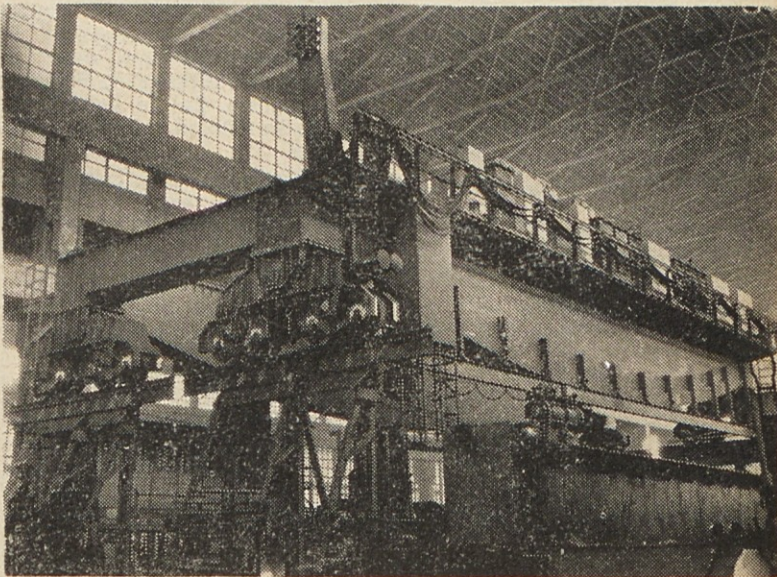
Pri nas prevladuje mišljenje, da je MO vse preveč pasivna pri reševanju problemov gospodarske organizacije. Člani komiteja so namreč prepričani, da MO ne more sodelovati pri reševanju teh problemov, ker le-ti presega okvire delovanja organizacije.

To je sicer delno res, vendar bi se lahko le s takšnim delovanjem MO ustvarila realna slika o težavah, ki tarejo podjetje.

In prav zaradi neobveščenosti članov kolektiva bi morali člani TK delovati v tej danes prav gotovo najaktualnejši temi gospodarskega in družbenega življenja. Jasno nam mora biti, da je mladinska organizacija s svojim zelo specifičnim odnosom do okolice, brez pravega sodelovanja z ostalimi družbeno-političnimi organizacijami, izgubila mnogo

privržencev. Prej so le-ti namreč videli v tej organizaciji, ki naj bi s svojim delom lahko postala pomemben faktor pri usklajevanju družbenih načel in uspešen reševalec problemov, ki bodo pri tem nastali.

Prav gotovo je premalo samo organizirati seminar s člani komiteja. Rezultatov pa ni in jih ob tako pasivnem delu niti ne moremo pričakovati. O kakšnem idejno vzgojnem delu pri nas zelo težko govorimo. Vsekakor pomeni ta razlika med načeli in stvarnostjo negativen moment v delu organizacije. Vse premalo je sodelovanja z ZK kot osnovno voditeljico našega idejnega in družbenega dela in tedaj komunisti ne bi bili brezbržni in ravnodušni do naših ciljev in do nas samih, ki se moramo zavedati, da bomo v najbližji prihodnosti morali pokazati obvladovanje družbene stvarnosti. Prav zato naj bo prva naloga TK-ZMS ustvariti v organizaciji takšno vzdušje, ki bo odpravilo nespornost in nezaupanje. Zato mislim, da so pred TK-ZMS velike in težke naloge, ki pa jih bodo tovariši odpravili le s svojo aktivnostjo in voljo do dela. Naša mladina upravičeno pričakuje od TK-ZMS rezultate, ki bodo vsaj delno zadovoljili današnje potrebe mladih, ki pa niso majhne!

Dvemostovno tekhalno dvigalo skupne nosilnosti 800 Mp v delavniški montaži v Litostroju

Lado Lucu

Delovni dogovor komunistov

V četrtek, 12. septembra ob 16. uri so se komunisti Litostroja sestali na delovni konferenci.

Tokrat je dnevni red obsegal dve poglavitni točki:

- sprejem novih članov v organizacijo zveze komunistov in
- razpravo o neposrednem akcijskem programu in nalogah komunistov.

Ko je sekretar inž. Volfand v uvodnih besedah poudaril pomen sprejetja mladih članov kolektiva v vrste ZK, je med drugim dejal:

»V naši organizaciji je bila skrb za sprejem že dalj časa zastavljena. Po letu 1963 smo sprejeli komaj 23 članov kolektiva. Ob tem, ko se reorganiziramo, pozabljamo na nujnost vsebinskih sprememb, ki se morajo odraziti tudi v spreminjanju strukture članstva. Novih članov nismo uspeli pridobiti zaradi ostrih kriterijev, ki smo jih postavljali, obenem pa je nesprijetnost sile, ki hotenja mladih usmerja v ospredje dogajanja v družbi.«

V predlaganju kandidatov je sodeloval kolektiv, v katerem žive in delajo. O motivih za to, da se je končno premaknilo, je spregovoril predsednik mladinske organizacije tov. Zaveč. Obzorje mladih je danes sorazmerno široko. Množična komunikacijska sredstva posredujejo dogajanja doma in v svetu, pri tem pa tudi mladi ne morejo mimo kritičnega gledanja na življenje. Ne začenja jim le opazovanje, temveč si želijo aktivnosti. Ne smemo misliti, da so samo ti tovariši, ki jih sedaj sprejemamo v ZK, primerni za ta korak. Bolj kot do sedaj, se mora odvijati proces pomladitve ZK; na mesto tistih, ki izstopajo, pa morajo stopiti mladi.

Ko je kandidate pozdravil še eden najstarejših komunistov našega kolektiva in poudaril, da se le v borbi med stari in novim poraja novo življenje, kar pomeni graditev nove socialistične samoupravne družbe, je kandidat organizacija svečano sprejela v svoje članstvo. V imenu

binsko reorganizirati ZK itd. Take naloge izhajajo iz dejstev, da se na nekaterih področjih pojavlja zaostajanje razvoja socialističnih odnosov. Kažejo se nekatere hibe v gospodarskem sistemu, ki jih poraja reforma, istočasno pa je sistem samoupravljanja edina mogoča pot za progres.

V takih okvirih se naše neposredne naloge znotraj podjetja kažejo v prizadevanjih modernizacije proizvodnje; povečanja izvoza, v iskanju rešitev ustreznih delitvenih razmerij, v razčiščevanju odnosov in pristojnosti med samoupravnimi in strokovnimi organi itd.

O vsem tem govori akcijski program organizacije ZK Litostroja, ki ga bodo še bolj konkretizirali člani na sestankih oddelkov.

Razprava je pokazala, da so komunisti trdno odločeni kreniti naprej. Razmeroma uspešni rezultati poslovanja terjajo povečane napore v reševanju kadrovskih vprašanj, aktivnih razmerij, kvalitete naših izdelkov, nasploh pa spoštovanje dogovorov, tako znotraj strokovnih služb, kot tudi v razmerjih med službami in samoupravnimi organi.

Kadrovska politika je kompleksen problem, pri katerem mora sodelovati celoten kolek-

tiv. Načela, o katerih se dogovorimo v začetku poslovnega leta, se nato pogosto kršijo, da ne govorimo o pritisku številnih posameznikov, ki zlasti na področju delitve ne vidijo prek okvirov ozkega delovnega področja.

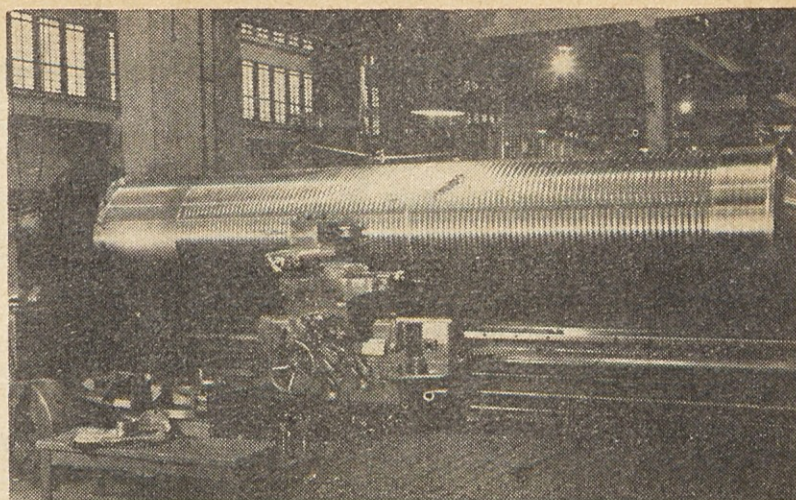
Kakovost izdelkov v veliki meri vpliva na to, da nastopa velika razlika med plansko izvršenimi nalogami in finančnimi rezultati. Zlasti nam škodujejo primeri, ko skušajo posamezniki prikriti napake, pa se to potem odrazi na izgubljenem ugledu podjetja.

O delitvi v našem podjetju vsi vse vedo. Vsi poznajo vsa delovna mesta in se čutijo poklicane, da primerjajo sleherno delovno mesto s svojim. Vsak hoče ne glede na delovni prispevek dobro plačilo, vsak hoče plačilo takoj, kajti kdo ve kaj bo jutri. Pri ugotavljanju vrednotenja delovnih mest je razvita prava »TEHNOLOGIJA ZAGOVARJANJA« interesov posameznikov do osebnih dohodkov. Jasno je, da v takih okoliščinah delo strokovnih služb ni mogoče.

Ne samo dogovori, tudi sklepi samoupravnih organov se v takih pogojih izmalijo in pogosto niso realizirani v celoti.

Komunisti morajo vse svoje sile usmeriti na urejevanje razmer v kolektivu v skladu z načeli, ki jih sprejema Zveza komunistov. Vsi problemi so vsaj načeloma zajeti v akcijskem programu. Zato bo delo komunistov v prihodnjem obdobju v mnogem odvisno od konkretne realizacije programa.

K. V.

Boben dvigala 800 Mp za HE Djerdap, enega največjih dvigal na svetu

Predpripravišтво

Casopis »RAD« iz Beograda je v mesecu juliju objavil članek z naslovom »Predpripravišтво«, ki ga zaradi zanimivih stališč v celoti ponatiskujemo:

Ekonomist pripravnik v ljubljanskem Litostroju, Miro Dečman, je pred časom, ko je še pripravljaval diplomsko delo, nameral obdelati aktualno temo iz Litostroja. Kot bivši štipendist je namreč vedel, da se bo zaposlil v tem podjetju. Iz raznih vzrokov pa je ta načrt propadel. Dečman je prepričan, da je škoda, saj kolikor bi diplomsko delo posvetil Litostroju, bi se lahko še pred formalnim vstopom v podjetje spoznal z njegovim notranjim ustrojem ter problemi in težavami, ki ga tarejo. Na tak način mu ne bi bilo treba pri nastopu službe pričeti pri črki »A«.

Prav se nam zdi, da navedemo ta primer prav zdaj, ko se mnogo pripravnikov pripravlja za vstop v delovne organizacije. Res da žal

pripravišтво še vedno ni postalo tisto, kar bi moralo biti, toda vseeno naj nam bo dovoljeno, da predlagamo »predpripravišтво«.

Že šolski program srednjih šol predvideva obvezno počitniško prakso vseh bodočih strokovnjakov v gospodarstvu. Po tem programu morajo dijaki in študentje določeno čas delati v gospodarskih organizacijah, da bi svoje teoretsko znanje obogatili s praktičnimi izkušnjami. Zakaj potemtakem ne bi tudi gospodarske organizacije lahko že v času počitniške prakse pripravljale pripravnike za njihovo prihodnje delo? Seveda pa bi za takšno delo morale gospodarske organizacije imeti že vnaprej temeljito pripravljen kadrovske načrt. S pravilno izbiro pripravnikov in s temeljito predpripravištko dobo bi imela korist tako gospodarska organizacija kot pripravniki, ki bi se tako pravočasno seznanili z matičnim podjetjem.

Litostrojski jubilaranti

Podjetje Litostroj se je v mesecu septembru zahvalilo svojim članom kolektiva za dolgoletno sodelovanje, in sicer:

Za 10-letno sodelovanje so prejeli ročne ure:

EAS:

Angelca Azman, Marija Suhadolc.

Sekretariat:

Janez Bezljaj, Anton Fras, Janez Gal, Bogomil Klopčar, Janez Korošec, Ana Martinčič, Marija Pirih, Derviša Velič.

Delavska restavracija:

Majda Pungartnik, Karolina Prosen, Kristina Katanac.

Kadrovski sektor:

Stane Grm, Božena Kovač, Marija Erjavec, Alojz Kocjančič, Stane Troha, Franc Vovk.

Izobraževalni center:

Ivan Frelj, Stane Šmid, Alojz Zalec.

PPB:

Marija Alič, Anton Erman, inž. Franc Hudnik, Alda Kos, inž. Alojz Kovač, inž. Rudi Kožuh, Jože Pezdirc, Branimir Polajnar, Marija Štalec, Leposlava Živanovič, Antonija Žorž, Ivan Ivanc, Jože Oman.

Služba kvalitete:

Marijeta Horvat, Anton Kovačič, Jože Podobnik, inž. Jelka Babšek.

MB:

Janez Gogala.

PTO:

Karolina Cigale, Franc Kovačič, Terezija Kustec, Ida Pogačnik.

Tehnična priprava dela:

Anton Kranjc-Kušlan.

PE MO:

Vladimir Bizjan, Anton Savor, Mijo Hren, Janez Kalan, Anton Kocjančič, Ivan Bašneč, Drago Begič, Avgust Beguš, Silvo Beguš, Dževan Galič, Ivan Vižintin, Janez Koter, Ivan Polajžar, Stefan Šegina, Djordje Vukovič, Mile Cvijanovič, Franc Gašperlin, Vlado Krošelj, Leopold Ribič, Avgust Srša, Anton Hanc.

PE PK:

Franc Bajc, Metka Polajnar, Rafaela Sapor.

PE FI:

Marjan Bevc, Maks Bučar, Hasan Bunič, Albin Knapič, Ivan Knez, Tomislav Krstić, Franciška Mohorčič, Franc Novak, Stanko Pate, Anton Pugelj, Mijo Srša, Vinko Šalamon, Slavko Ščurk, Antonija Škoflek, Ivan Švarc, Silvester Švarc, Radoslav Vukolovič, Rudi Malavašič, Henrik Car, Jože Cof, Ladislav Čadež, Smail Gazič, Alojz Grmšek, Mijo Horvat, Rajko Kopač, Janko Lapuh, Agica Medvešek, Mitar Popovič, Jože Rihar, Marjan Rot, Pavel Sever, Jernej Turk.

VET:

Ivica Brajak, Petar Dumjovič, Franc Jurak, Martin Medlobi, Milan Momčilović, Andrej Oblak, Sava Petakovič, Franc Poljanec, Rajko Skedelj, Janez Zakrajšek, Ciril Zlogar, Martin Zlogar.

Za 15-letno sodelovanje so prejeli zahvale:

EAS:

Anica Suštar, Alojz Tomažin, Anica Vengust.

Sekretariat:

Janja Virant, Velimir Živanovič, Alojz Colnarič, Matej Gelemanovič, Jakob Štrus.

Kadrovski sektor:

Vinko Kožuh, Ferdinanda Pogacar, Martin Solce.

Izobraževalni center:

Albert Mažgon, Ludvik Mramor, Franc Rihtaršič.

FRS:

Edita Boštjančič, Anica Mihelčič, Ladislav Ribič.

PPB:

Marjan Anzele, Marko inž. Bestista, Andrej Frantar, Matilda Gantar, Karolina Gaspari, Dušan inž. Hočevar, Elizabeta Kabaj, Stojan Kejžar, Stanko Kolenc, Zvone inž. Kovačič, Marija Leskovec, Venčeslav Makšan, Zlatka Megla, inž. Ivan Mrak, Janez Novak, inž. Janez Ovsenik, Marjan Pirc, Ivan Prešeren, Janez Rakef, Milan inž. Zavadlav, Adolf Januš, Anton Panič.

CTB:

Božidar Boštjančič, Darinko dipl. inž. Kolbl.

Služba kvalitete:

Elio Čebron, Josip Mihajlec.

Materialni biro:

Drago Gorenc, Stanislav Marn, Janez Mušič.

PTO:

Albin Forte, Vladimir Kastelic, Jernej Kokalj, Mirja Kregar, Matija Lemič, Julija Petelinšek, Gabrijel Pipan, Miroslav Podbevšek, Bruno Seme, Marija Savor, Ivan Škrin, Katarina Toplak, Franjo Vurušič.

Tehnična priprava dela:

Janez Bahar, Mario Kovač, Franc Langerholc, Anton Marenče, Jože Potočar, Janez Ramovš, Franc Trtnik, Miroslav Zupanič.

PE MO:

Janez Grom, Andrej Starc, Janez Mrkun, Rudolf Telban, Jovan Andjelov, Ivan Bašič, Stane Gorzetti, Marjan Kompolšek, Josip Pregarc, Alojz Solce, Jože Tomažin, Anton Zabkar, Franc Anžič, Ivan Cafuta, Rudolf Hrovat, Franc Koprivec, Jože Kralj, Antonija Mitrovič, Živorad Mitrovič, Jože Rupert, Stanko Šmigoč, Milan Tomc, Rudolf Tovornik, Peter Žohar.

PE PK:

Marko inž. Celarc, Matevž Demšar, Peter Horvat, Josip Jambrovič, Egidij Okorn, Ivan Pavc, Jože Šparemblek, Vinko Vidovič, Anton Voglar.

PE FI:

Jože Bovha, Vlado Ceraj, Karel Eržen, Marjan Huč, Andrej Knez, Franc Laznik, Nikolaj Logar, Viktor Novak, Jože Pekolj, Ignac Rendarič, Stane Remšak, Ciril Sečnik, Marija Škoflek, Boris Urbančič, Anton Belehar, Alojz Cafuta, Ivan Dolinar, Pavle Drabik, Franc Franko, Franc Tavčar, Vincencij Koželj, Ignac Kušter, Franc Lovenjak, Stane Mohorič, Ignac Omahen, Josip Podobnik, Alojz Razpotnik, Franc Špiler, Vincenc Štirn, Marjan Vister, Peter Volk, Marjan Mihelj, Franc Selan.

VET:

Anton Cernjak, Ludvik Furlan, Ivan Gošte, Ludvik Klančar, Vinko Marič, Franc Snoj.

Za 20-letno sodelovanje so prejeli kristalne vaze

EAS:

Rado Kocjančič.

Sekretariat:

Janez Starašinič, Nežka Tomažin.

Kadrovski sektor:

Nožka-Janja Koželj, Majda Korent, Metod Hrovat.

Izobraževalni center:

Viktor Bolčič, Stefka Leskovšek, Bojan Štinek.

FRS:

Rajko Grden, Sonja Hobl, Zdenka Mojškerc.

PPB:

Alojz Geršak, Egen Kokolj, inž. Nestor Marn, Franc Pajk, Ivan Pavšelj, Anica Poteko, Jelka Stopar.

Služba kvalitete:

Stefan Jurak, Emil Stopar, Viktor Žerjav.

Materialni biro:

Matej Mulej, Marjan Smerajc, Anton Šparovec, Anton Uršič.

PTO:

Henrik Bratkovič, Alojz Lesjak, Leopold Nadlišek, Ludvik Zore.

Tehnična priprava dela:

Rudi Jesenšek, Bruno Kosmač, Jože Loboda.

PE MO:

Josip Bizovičar, Ante Burič, Franc Pivk, Franc Cankar, Ivan Mlinar (Slavka), Jurij Barič, Franc Galič, Angela Ilvar, Janez Kogoj, Viktor Pogačnik, Miha Brišar, Viktor Kos, Franc Kozlevčar, Alojz Masten, Peter Brank, Drago Kogoj, Dominik Selan, Zvonka Hren, Anton Vene.

PE PK:

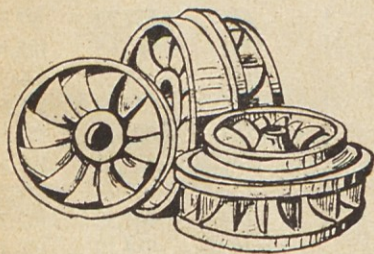
Jurij Balkovec, Silvester Belcijan.

PE FI:

Franc Jager, Niko Kobal, Avgust Kogovšek, Jože Komar, Stane Kuštrin, Anton Merčun, Jakob Perme, Franc Poteko, Andrej Prosen, Branko Trontelj, Miha Marinšek, Jože Avbelj, Valentin Bucik, Franc Jugovič, Janez Kokalj, Pavel Krajnik, Jurij Legvart, Slavko Mrežar, Anton Pustavrh, Aleksander Regent, Herman Strle, Branko Bežan, Elizabeta Račič, Stefan Rauš, Franc Sasonov.

PE VET:

Izidor Brezovšek, Maks Fajdiga, Greti Kokol, Franc Kovačič, Alojz Ogorevc, Anton Papež, Jože Robnik, Rudi Samsa, Miroslav Sobar, Anton Težak, Ivan Trošt, Ivan Zakšek.

sprejetih članov se je zahvalil za izkazano zaupanje ob sprejetju tov. Bolta. Zahvala je izšla v zagotavljanju, da si bodo novi člani z vsemi močmi prizadevali dejansko izpolniti vsa proklamirana načela o graditvi naše družbe.

K drugi točki dnevnega reda je inž. Volfand povzel vsebino gradiva, ki je bilo posredovano članom ZK že prej.

»Močna gibanja za nadaljnji razvoj demokratičnih oblik socializma v svetu narekujejo nam jugoslovanskim komunistom, da poglobimo delovanje, ki nas sicer uvršča med najbolj progresivne družbene sile v svetu. Cela vrsta dokumentov Centralnega komiteja in drugih organov ZK, ki vsebujejo stališča ZK do notranjih in zunanjih problemov, nam narekujejo, da tudi sami opredelimo neposreden akcijski program dela naše organizacije. Ta program naj izrazi nujnost, da moramo komunisti več narediti za uresničitev gospodarske in družbene reforme. Izpopolnjevanje sistem samoupravljanja, vse-

O osebnih dohodkih v prvi polovici tega leta

V prejšnji številki našega glasila smo že objavili, da je znašal povprečni mesečni dohodek na zaposlenega v Litostroju v prvi polovici letošnjega leta 966,39 din, kar predstavlja 9,22-odstotno povečanje nasproti istemu obdobju lanskega leta ali 5,83 odstotka več, kot je znašalo celotno povprečje v letu 1967.

Ali nam te številke kaj povedo? Nekomu mnogo, drugemu malo. Predvsem se nekateri sploh ne strinjajo s povprečji, češ da imajo razne slabe strani. A nobenega podatka ne smemo presojati ločeno od okoliščin, v katerih je bil podan, pa od dejstev in stvari, ki so splošno znane. Poznati je treba tudi namen, ki je v našem primeru ta, da zasledujemo gibanje osebnih dohodkov in jih objavljamo delovni skupnosti kot informacijo, do katere ima vsakor pravico. Te podatke pa potrebujejo tudi samoupravljalci pri oblikovanju nagajevalne politike in ne nazadnje tudi zato, da ne govorimo na pamet — po občutku.

Objava povprečnih osebnih dohodkov posameznih delovnih mest za leto 1967, ki smo jo podali v »Med dvema številkami«, je bila na splošno ugodno sprejeta. Zato ne bo odveč, če tudi osebne dohodke letošnjega prvega polletja objavimo na podoben način. Zanimala pa nas bo tudi primerjava z lanskeletnimi podatki, zato je pregled izdelan takole:

— uporabljen je seznam delovnih mest po funkcionalni pomembnosti,

— v prvem stolpcu je navedena šifra delovnega mesta,

— v drugem stolpcu je naveden naziv delovnega mesta,

— v tretjem stolpcu je navedeno število delovnih mest, ki so kasneje upoštevana pri izračunu povprečnega mesečnega dohodka,

— v četrtem stolpcu (številke v oklepaju) je navedeno število delovnih mest v letu 1967,

— v petem stolpcu je naveden povprečni mesečni dohodek delovnega mesta v Ndin,

— v šestem stolpcu pa je navedeno odstotkovno razmerje povprečnega mesečnega dohodka v prvi polovici leta 1968 nasproti povprečnemu mesečnemu dohodku v letu 1967.

Tako opredeljen pregled izgleda takole:

1 — ORGANIZATORJI

101 — direktor generalni	1	(1)	2 870,84	105,34
102 — direktor področja	2	(2)	2 515,43	103,47
103 — direktor enote	4	(6)	1 856,13	102,04
104 — sekretar	1	(1)	1 419,40	95,77
105 — šef PE	4	(5)	1 709,18	103,15
106 — šef službe	7	(8)	1 612,66	105,24
107 — šef obratov	2	(2)	1 696,81	111,30

2 — KOORDINATORJI

201 — pomočnik direktorja	—	(1)	—	—
202 — projektant šef	3	(3)	1 787,09	107,33
203 — vodja tehnični	4	(4)	1 747,06	100,75
204 — vodja poslovni	17	(19)	1 493,63	106,86
205 — vodja obrata	16	(17)	1 562,01	104,17
206 — vodja objekta	3	(1)	1 656,67	135,67
207 — vodja odd. ali odseka	48	(48)	1 379,03	104,97
208 — vodja kontr. in labor.	11	(11)	1 269,81	98,48
209 — delovodja glavni	11	(13)	1 437,57	104,96
210 — delovodja	89	(92)	1 269,28	104,92
211 — nadzornik glavni	5	(7)	1 586,77	112,41
212 — nadzornik	11	(8)	1 298,21	107,17
213 — skupinovodja	52	(52)	975,89	106,54

3 — PRIPRAVLJALCI PROIZVODNJE

301 — raziskovalec	1	(—)	1 384,57	—
302 — razvijalec	1	(1)	1 279,36	99,03
303 — projektant glavni	11	(11)	1 791,88	109,09
304 — projektant	35	(38)	1 552,95	108,05
306 — merilec tehnični	2	(2)	1 347,57	106,92
307 — kalkulant glavni	2	(3)	1 025,76	101,05
308 — kalkulant samostojni	4	(5)	1 002,83	107,43
309 — kalkulant	2	(1)	878,64	105,62
310 — konstruktor glavni	24	(21)	1 644,56	111,31
311 — konstruktor samostojni	41	(36)	1 519,18	118,99
312 — konstruktor	21	(18)	1 156,26	109,53
313 — risar tehnični	30	(30)	819,84	115,03
314 — metalurg	5	(3)	1 237,40	93,42
315 — tehnolog glavni	10	(10)	1 511,58	102,53
316 — tehnolog samostojni	34	(32)	1 346,15	106,03
317 — tehnolog	5	(5)	1 262,03	115,11
318 — tehnik	4	(1)	1 054,34	94,24
319 — referent	50	(49)	1 003,28	104,37
320 — planer glavni	4	(4)	1 053,91	81,81
321 — planer samostojni	3	(3)	1 112,07	100,75
323 — terminec glavni	4	(4)	1 106,03	93,57
326 — dispečer glavni	8	(8)	1 226,29	94,02
327 — dispečer	1	(—)	1 166,80	—
328 — lanser glavni	2	(2)	1 138,52	95,09
329 — lanser	37	(35)	790,63	97,70
331 — laborant	18	(20)	831,73	102,33
332 — operater	3	(5)	1 015,89	114,93

4 — IZVRŠEVALCI STROJNI

401 — lesostrugar	2	(2)	1 206,68	108,32
402 — lesorezkalec	1	(2)	1 349,95	124,80
403 — formar-strojni	5	(5)	847,09	112,80
404 — čistilec strojni	5	(5)	751,47	105,53
405 — kovač strojni	11	(11)	1 084,79	109,11
406 — ključavničar strojni	8	(6)	1 009,13	102,76
407 — rezalec strojni	11	(11)	812,50	96,22
408 — brusilec strojni	29	(23)	1 116,83	98,42
409 — ostrilec	18	(12)	858,46	106,87
410 — pehalec	15	(19)	1 160,60	103,36
411 — rezkalec	38	(34)	918,77	101,53
412 — strugar	222	(195)	992,08	99,11
413 — skoblar	11	(12)	906,46	95,02
414 — strojnik	7	(8)	1 194,93	112,92
415 — vrtalec	40	(34)	1 031,62	99,51
416 — vrtalec-rezkalec	32	(32)	1 127,67	101,34
417 — tiskar	1	(2)	859,20	102,00

5 — IZVRŠEVALCI ROČNI

501 — mizar modelni	31	(28)	1 040,35	106,46
502 — ključavničar modelni	2	(2)	811,17	108,47
503 — pripravljalec peska	32	(33)	625,15	99,30
504 — pripravljalec vložka	8	(8)	738,33	98,94
505 — sušilec	11	(11)	762,68	99,73
506 — formar ročni	65	(69)	997,47	108,48
507 — železokrivec	5	(5)	580,08	101,64
508 — jedrar	33	(33)	873,50	105,02
509 — ponvičar	4	(4)	948,58	121,22
510 — šamotar	5	(5)	929,88	111,82
511 — talilec	23	(24)	897,11	105,71
512 — izpraznjevalec	6	(7)	642,26	104,71
513 — čistilec	80	(86)	808,44	105,63
515 — žarilec	7	(7)	1 071,87	106,81
516 — zarisovalec	20	(17)	995,53	98,32
517 — ključavničar strojni	187	(159)	1 037,09	102,86
518 — ključavničar splošni	50	(35)	822,90	96,30
519 — kalilec	8	(8)	920,65	100,56
520 — tušar	2	(2)	1 148,66	84,95
521 — preizkuševalec	1	(1)	999,45	115,74
522 — varilec obločni	91	(87)	942,76	97,18
523 — varilec plamenski	2	(2)	1 543,99	116,45
524 — rezalec plamenski	19	(21)	949,55	110,90
525 — žagalec	2	(2)	730,42	107,90
526 — kovač ročni	4	(6)	853,07	107,93
527 — električar	29	(26)	1 020,92	100,82
528 — elektronavijalec	6	(5)	831,02	108,37
530 — elektromonter	14	(16)	1 127,03	107,04
531 — avtoelektričar	1	(1)	1 348,33	107,96
532 — avtomehanik	5	(3)	815,21	99,59
533 — nastavljalac	1	(1)	887,65	99,23
534 — instalater	9	(11)	1 009,23	110,18
535 — finomehanik	1	(1)	980,18	112,57
536 — brusilec ročni	49	(48)	1 070,91	109,74
537 — klepar	1	(2)	796,54	121,93

539 — mazalec	4	(4)	737,02	118,58
541 — monter glavni	2	(—)	1 185,79	—
542 — monter	110	(120)	1 255,21	104,85
543 — peskar	2	(1)	983,28	110,29
544 — signer	4	(4)	761,36	105,17
545 — čevljar	2	(3)	689,93	108,51
546 — jermenar	1	(1)	744,51	109,30
547 — prešivalec	1	(1)	823,14	117,95
548 — knjigovez	3	(3)	684,70	103,43
549 — svetlokopirec	2	(3)	562,26	100,10
550 — vlagalec	4	(4)	587,81	106,59
551 — polnilec tehn. plinov	7	(7)	1 105,98	123,45
553 — pleskar	22	(23)	938,88	99,21
554 — mizar splošni	8	(8)	870,57	102,68
555 — embalažer	4	(3)	795,25	93,59
556 — tesar	4	(4)	833,80	100,14
557 — zidar	8	(8)	748,71	100,25
558 — kurjač	16	(15)	941,81	105,37
559 — delavec pomožni	11	(12)	584,38	101,15
560 — snažilec	51	(55)	546,58	102,84

6 — IZVRŠEVALCI V TRANSPORTU

601 — šofer	14	(14)	1 215,64	109,73
602 — voznik viličarjev	11	(11)	794,20	105,56
603 — voznik lokomotive	—	(1)	—	—
604 — traktorist	1	(—)	—	—
605 — karist	13	(13)	669,59	114,97
606 — žerjavar	84	(89)	840,95	100,89
607 — premikač	3	(3)	892,64	105,89
608 — delavec transportni	63	(71)	655,72	102,64
609 — navezovalac	16	(15)	735,76	101,13

7 — IZVRŠEVALCI OSTALI

701 — psiholog industrijski	1	(1)	1 278,43	104,69
702 — socialni delavec	1	(1)	1 089,12	108,09
703 — varnost. in sanit. tehnik	2	(2)	1 076,67	111,18
704 — referent	8	(8)	1 024,02	102,00
706 — prevajalec	1	(1)	1 113,67	105,04
708 — fotograf industrijski	2	(2)	810,05	104,23
709 — fotograf-litograf	1	(1)	773,94	103,54
710 — retušer	1	(1)	926,12	102,66
711 — osnutkar	2	(2)	830,26	95,41
712 — tajnica	18	(19)	897,52	109,31
713 — administrator	51	(55)	760,38	106,05
714 — korespondent	18	(17)	817,28	105,07
716 — daktilograf	5	(4)	707,88	105,14
717 — evidentičar	42	(44)	697,12	103,91
718 — statistik	4	(4)	755,66	109,40
719 — knjižničar	1	(1)	835,09	104,22
720 — dokumentarist	1	(1)	1 028,50	125,58
721 — arhivar	7	(9)	623,12	103,74
722 — tabelirec	4	(4)	1 158,24	96,13
723 — luknjač	14	(15)	676,82	105,33
725 — skladiščnik	61	(63)	810,43	104,20
726 — manipulant	4	(2)	702,30	90,77
728 — razpisovalec	8	(8)	701,14	106,87
730 — telefon-telepr.	2	(2)	733,06	105,39
731 — receptor	2	(2)	741,21	103,76
732 — vratar	22	(22)	625,45	101,84
733 — čuvaj	9	(10)	656,68	104,72
734 — gasilec-šofer	4	(3)	819,86	99,68
735 — gasilec	5	(6)	692,92	102,13
736 — kurir	9	(10)	523,37	106,21
738 — stažist	1	(—)	895,52	—

8 — REALIZATORJI

801 — svetovalec	4	(4)	1 527,70	97,54
804 — analitik	11	(13)	1 060,63	108,60
805 — kadrovec	—	(1)	—	—
808 — komerc. glavni	21	(23)	1 222,12	105,66
809 — komerc. samostojni	7	(6)	1 090,41	104,22
810 — komercialist	14	(14)	911,14	107,61
812 — blagajnik	1	(1)	1 157,11	101,27
813 — knjigovodja obratni	2	(2)	961,30	102,74
814 — knjigovodja samost.	15	(15)	984,19	105,42
815 — knjigovodja	7	(8)	814,67	106,07
816 — fakturist	3	(3)	675,70	103,86
817 — kalkulant glavni	3	(3)	1 224,99	100,93
818 — kalkulant samostojni	9	(9)	859,41	102,99
819 — kalkulant	6	(6)	850,73	106,13
821 — referent	18	(15)	826,58	105,65
822 — kontrolor glavni	13	(15)	1 186,86	104,39
823 — kontrolor	75	(73)	1 005,66	106,38
824 — ekspeditor	5	(5)	964,31	101,36

0 — STRANSKA DEJAVNOST

004 — knjigovodja	1	(1)	761,24	100,06
005 — blagajnik	1	(1)	718,42	106,56
007 — administrator	2	(2)	698,49	101,73
013 — snažilec	11	(10)	566,57	99,59
015 — skupinovodja pralnice	1	(1)	768,80	103,72
019 — servirec	1	(1)	629,32	104,82
023 — kuhar doma	1	(1)	620,65	99,81
029 — poslovodja	—	(1)	—	—
030 — oskrbnik	—	(1)	—	—
031 — hišnik	3	(3)	809,50	101,82
032 — kurjač	2	(2)	775,30	101,74
033 — šivilja	1	(1)	548,26	105,34
034 — perica	4	(5)	535,84	107,01
035 — vrtnar	1	(1)	770,07	106,90

V ta pregled je zajetih 2948 delovnih mest, ki so prvih šest mesecev leta 1968 bila zaposlena v Litostroju. Povprečni mesečni prejemki pa vsebujejo prav vsa izplačila iz naslova osebnih dohodkov, kar je zelo pomembno za objektivno presojo.

Zato tudi mi nekoliko pokritizirajmo prikazovanje s povprečki. V ta namen si ponovno ogledimo nekaj delovnih mest, ki so v svojih funkcionalnih skupinah, kakor tudi nasploh najštevilnejše zastopana, n. pr.

šifra	naziv del. mesta	štev. del. mest	Ndin
210	— delovodja	89	1 269,28
412	— strugar	222	992,08
517	— ključavničar str.	187	1.037,09
542	— monter	110	1 255,21

Za gornja delovna mesta pa vemo, da so razvrščena še v različne analitične stopnje. Zato si ogledimo spreminjanje navedenih povprečij, če upoštevamo tudi razvrstitev v posamezne analitične stopnje, ki jih dodamo k šifri delovnega mesta:

210	18 — delovodja	1	978,82
	20 — delovodja	1	970,38
	21 — delovodja	2	1 046,06
	23 — delovodja	1	1 022,86
	25 — delovodja	4	1 167,82
	26 — delovodja	7	1 262,36
	27 — delovodja	15	1 270,66
	28 — delovodja	28	1 267,30
	29 — delovodja	11	1 246,97
	30 — delovodja	14	1 353,85
	31 — delovodja	1	1 326,23
	33 — delovodja	3	1 433,66
	34 — delovodja	1	1 551,22

povprečje 89 1 269,28

412	7 — strugar	9	724,09
	8 — strugar	9	825,49
	9 — strugar	1	585,05
	10 — strugar	1	622,56
	11 — strugar	46	805,01
	12 — strugar	25	827,72
	13 — strugar	36	946,65
	14 — strugar	8	966,73
	15 — strugar	34	1 158,10
	16 — strugar	5	1 007,51
	17 — strugar	23	1 180,61
	19 — strugar	17	1 337,47
	20 — strugar	8	1 405,70

povprečje 222 992,08

517	7 — ključavničar strojni	3	840,35
	8 — ključavničar strojni	4	774,38
	10 — ključavničar strojni	23	977,91
	11 — ključavničar strojni	17	915,57
	12 — ključavničar strojni	63	1 063,79
	13 — ključavničar strojni	5	1 013,99
	14 — ključavničar strojni	8	918,23
	15 — ključavničar strojni	17	1 024,43
	16 — ključavničar strojni	3	1 017,64
	17 — ključavničar strojni	18	1 029,45
	18 — ključavničar strojni	5	1 075,05
	19 — ključavničar strojni	15	1 168,07
	20 — ključavničar strojni	1	2 993,50
	22 — ključavničar strojni	1	1 160,45
	23 — ključavničar strojni	4	1 193,98

povprečje 187 1 037,09

543	12 — monter	5	1 070,59
	13 — monter	1	1 327,31
	14 — monter	1	1 326,28
	15 — monter	44	1 216,11
	17 — monter	26	1 228,73
	18 — monter	1	1 787,55
	19 — monter	32	1 338,20

povprečje 110 1 255,21

Tako bi lahko razčlenili vsa delovna mesta, a vzelo bi nam preveč prostora.

Želimo, da bi v gornjih številkah vsakdo našel zadoščenje za trud, ki ga je vlagal v skupno delo in ekvivalent za svoj delovni prispevek v okvirih možnosti, ki jih delovna skupnost ima ali kakršne si je ustvarila.

Na koncu napravimo še rekapitulacijo in grupirajmo osebne dohodke prvega polletja 1968 v skupine z razliko po 100 Ndin ter jih istočasno primerjajmo z enako grupiranimi v letu 1967:

		Štev. del. mest		Struktura v %	
		1967	1968	1967	1968
od 500	do 500	10	—	0,35	—
od 500	do 600	108	98	3,72	3,32
od 600	do 700	260	225	8,97	7,63
od 700	do 800	373	196	12,86	6,65
od 800	do 900	396	539	13,65	18,28
od 900	do 1 000	555	614	19,14	20,83
od 1 000	do 1 100	506	543	17,45	18,42
od 1 100	do 1 200	260	158	8,97	5,36
od 1 200	do 1 300	196	281	6,76	9,53
od 1 300	do 1 400	95	87	3,28	2,95
od 1 400	do 1 500	94	29	3,24	0,98
od 1 500	do 1 600	14	113	0,48	3,83
od 1 600	do 1 700	19	36	0,66	1,22
od 1 700	do 1 800	5	22	0,17	0,75
od 1 800	do 1 900	6	4	0,21	0,14
od 2 400	do 2 500	2	—	0,06	—
od 2 500	do 2 600	—	2	—	0,06
od 2 700	do 2 800	1	—	0,03	—
od 2 800	do 2 900	—	1	—	0,03
		2 900	2 948	100,00	100,00

Razveseljivo je, da so izplačila pod 500 Ndin že izginila ter da je iz razpredelnice opazna premaknitev k višjim osebnim dohodkom, kar vsekakor lahko imamo za uspeh delovne skupnosti.

N. V.

Prispevek našega podjetja za HE Djerdap

Naše podjetje si je na področju izdelovanja vodnih turbin in hidromehanske opreme za hidroelektrarne, nadalje na področju izdelovanja najrazličnejših dvigal, črpalk in opreme za črpalne postaje, dieselskih motorjev, sredstev talnega prevoza, kakor tudi razne opreme za industrijo pridobilo v zadnjih desetih letih tolikšen ugled in toliko referenc doma in v tujini, da se kot resen konkurent pojavlja na vseh licitacijah za dobavo omenjenih izdelkov in opreme.

Zato je bilo povsem naravno, da se je že od samega začetka in v vseh zasnovah o gradnji velikega giganta na Djerdapu — te največje hidroelektrarne v naši državi — med mogočimi in za gradnjo takšnih objektov sposobnimi domačimi partnerji zmeraj pojavljalo tudi ime Litostroja. In zares je Litostroj že od samega začetka programiranja HE Djerdapa sodeloval pri vseh tehniških pripravah za ta načrt. Zato je seve brž predložil investitorju svoje najboljše ponudbe tako za turbine in hidromehansko opremo nove hidroelektrarne, kakor tudi za dvigala, saj je za izdelovanje opreme te vrste imel na voljo vse potrebne kapacitete; po drugi strani pa se mu je nudila tu priložnost, da s svojimi izdelki za ta veliki objekt le še dopolni svoje svetovne reference.

Sporazum o dobavi turbinske opreme

Na licitaciji je Litostroj predvsem takoj uspel dobiti naročilo za tri velika dvigala; glede turbin pa je bil nazadnje prav letos sklenjen sporazum, po katerem bo Litostroj sodeloval tudi pri dobavi razne turbinske opreme za vseh šest agregatov na naši strani, kar nedvomno pomeni veliko priznanje tej naši proizvodnji. Tu je treba še poudariti, da so vsi roki za dobavo turbinske opreme iz našega podjetja povsem koordinirani s temeljnimi roki za dobavo, ki vežejo sovjetskega dobavitelja. (Tako je kot rok za dobavo turbinske opreme za prvo turbino določen šesti mesec leta 1969.) To povsem jasno potrjuje, da je Litostroj na področju turbinske proizvodnje sposoben prevzeti tudi najtežje naloge v ustreznih rokih. V tem pogledu so mu najlepše priznanje dali zdaj prav sovjetski strokovnjaki. S tem pa so ponovno potrjene vse velike turbinske reference, ki jih je Litostroj do danes zbral tako na domačih kakor zunanjih trgih. Litostroj je namreč že doslej izdelal opremo za okoli sto hidroelektrarn doma in v tujini, dobavljal pa okoli 250 vodnih turbin, ki uspešno obratujejo ne le pri nas, temveč tudi drugod v svetu — v Turčiji, Pa-

kistanu, Indiji, Nepal, Burmi, Siriji, Etiopiji, Togu, Gvineji in Maroku, torej kar na treh celinah.

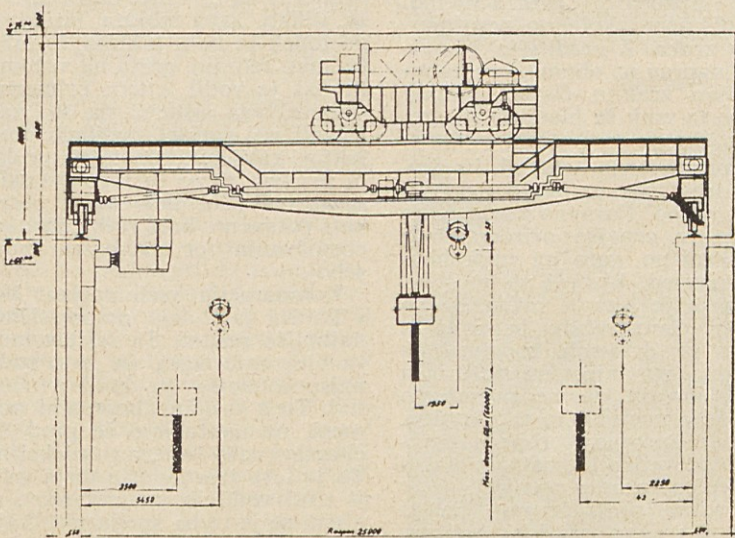
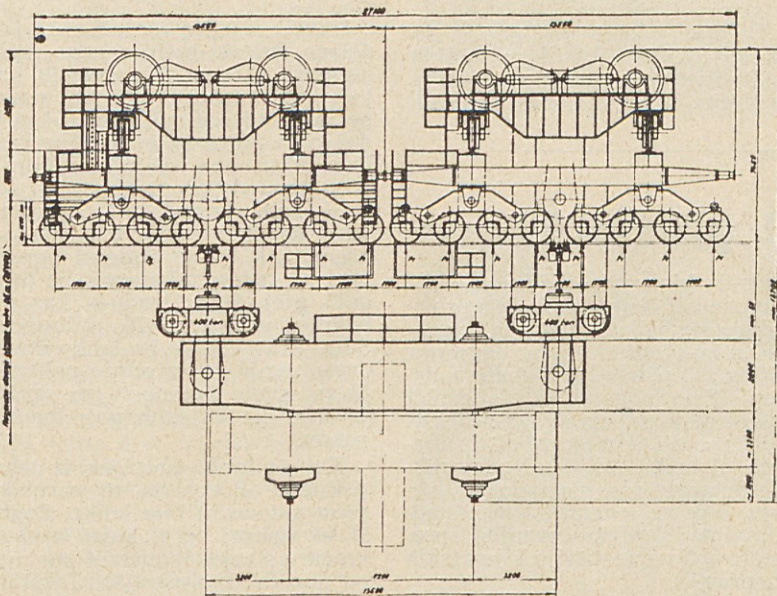
Doslej največje turbine je izdelal Litostroj za HE Split, kjer sta bili pred leti spuščeni v pogon dve Francisovi turbini po 163.000 konjskih sil. Ti dve turbini spadata med največje turbine te vrste v Evropi, na Balkanu pa so doslej največje.

Pa še dvigala za HE Djerdap

Omenili smo že naročilo, ki ga je Litostroj prejel že leta 1966 za dobavo treh velikih dvigal, med katerimi je eno celo med petimi največjimi v svetu. Litostroj bo namreč dobavljal investitorju HE Djerdap dve portalni dvigali nosilnosti po 160/50 ton in kombinirano tekalno mostno dvigalo skupne nosilnosti 800 ton.

Vsa ta dvigala so v trenutku, ko to pišemo, že v fazi končne delavniške montaže ali v fazi prevzemanja in bodo odpremljena na gradbišče HE Djerdapa še v teku tega meseca.

Obe portalni dvigali bosta nameščeni na jezu in ju bodo uporabljali za dviganje težkih zapor in zapornih elementov. Proga za ti dve dvigali (v dolžini 75 m) je že v fazi montaže na gradbišču.

Idejna skica projekta dveh tekalnih dvigal s skupno nosilnostjo na nosilcih 800 ton, pomožni dvigi 80 in 5 ton in razpetino 25 m

MED PETIMI NAJVEČJIMI DVIGALI NA SVETU

22. junija 1966 je prejel Litostroj naročilo za kombinirano dvigalo s celotno nosilnostjo 800 ton, ki bo instalirano v strojniči hidrocentrale v Djerdapu v Železnih vratih na Donavi. Centralo gradijo na romunsko-jugoslovanski meji, pri čemer je predvidena na vsakem bregu Donave po ena strojnica s šestimi turbinami, katerih vsaka bo imela 140 tisoč kW. Moč samo jugoslovanskega dela bo 840 000 kW. Pri strojih s tolikšno močjo je potrebno med montažo pri gradnji centrale, kakor tudi kasneje pri popravilih med vzdrževanjem in pri okvarah dvigati, premeščati in točno nameščati strojne dele, ki imajo skorajda nepojmljive teže. Samo rotor generatorja, gol, brez pomožnih elementov, je težak 650 ton, kar je skoraj toliko kot 20 dieslovih lokomotiv. Razen tega je treba komade tolikšne teže premeščati povsem brez nihanja in do milimetra točno. To pomeni, da moramo na dvigalih predvideti vse naprave, ki omogočajo takšno delo brez kakršnegakoli nihanja. Prvič smo uporabili zaviralne motorje na vseh mehanizmih, s katerimi se lahko regulira hitrost skoraj od nič do hitre hitrosti tako rekoč brezstopenjsko. Uvedli smo v idejni projekt vse fineše, ki smo jih v zadnjem času uspešno preizkusili.

Za izdelavo popolnoma zanesljivega in, kar je najbolj važno, vsem najboljšim svetovnim podjetjem doraslega projekta, je treba imeti mnogo dolgoletnih izkušenj. Sicer je tveganje tako veliko, da si ga soliden in samo nase navezan kolektiv, za kar se v Litostroju imamo, ne more privoščiti. Izkušnje zadnjih desetih let so bile tako bogate, da smemo lahko trdimo, da je redko podjetje na svetu, ki bi se lahko ponasalo s tolikšnim številom uspešno izpeljanih dvigal z nosilnostmi, ki se uvrščajo med najtežje na svetu. Jasno je sicer, da tehnika napreduje in so zato potrebne čedalje večje nosilnosti dvigal; zato moramo dosežena naročila izpred desetih let gledati v tedanjih merilih. Pred desetimi leti smo dobavili 225-tonsko dvigalo za indijsko centralo Panchet Hill, potem ko smo bili na licitaciji za tedanje razmere z našo težo, ki je bila z uporabo škatlato-paraboličnega mostu za polovico lažja od vse številne konkurence, najcenejši. Po tem uspehu so si sledila izredno hitro naročila dvigal istega razreda od vsepovsod po svetu, saj smo dobili s 75-odstotno gotovostjo vsako licitacijo, na kateri smo se pojavili: to so bila dvigala z nosilnostmi 250 ton za Hirakud Dam, Indija, 150 ton v Durgapurju, 135 ton za El Novillo v Mehiki, 200 ton v Koyni, 300 ton za Upper Sileru, oboje v Indiji, 360 ton za HE Split, 150 ton za HE Ožbalt, oboje v Jugoslaviji itd. Kot višek našega tedanjega dela smo dobili naročilo za 460-tonsko dvigalo za hidrocentralo Bhakra Dam v Indiji, ki je bilo tedaj najtežje dvigalo v Aziji in eno največjih na svetu. Iz tega je razvidno, da je Litostroj (Nadaljevanje na 6. strani)

Prispevek našega podjetja za HE Djerdap

(Nadaljevanje s 5. strani)

stroj dobival redno naročila za dvigala, katerih nosilnosti so bile na konici tedanje tehnike.

Za hidrocentralo Djerdap je potrebno 800-tonsko dvigalo, katerega idejni osnutek predvideva dve mostni tekalni dvigali nosilnosti po 400 ton, povezani z nosilko, ki omogoča dviganje skupne teže 800 ton. Vsako dvigalo ima pomožni dvig 80 ton in posebni pomični elektro-vitel z nosilnostjo 5 ton. Prvo idejno ponudbo je izdelal Litostroj že leta 1962. Od takrat se je hkrati z idejnim projektom celotne hidrocentrale spreminjal tudi osnutek dvigala, dokler ni bila v letošnji spomladni situacija toliko zrela, da je investitor razpisal dokončno licitacijo. Litostroj se je za licitacijo lotil izredno študijozno: izdelali smo štiri različne variante, ki so bile v skladu z idejnim konceptom ruskega projekta, a razen tega tudi varianto, ki jo je Litostroj kot proizvajalec svetoval investitorju po svojih dragocenih izkušnjah. Litostroj je izdelal nadalje šest predlogov z različnimi izvedbami regulacije hitrosti pri manipuliranju bremen, ki dosegajo pri tolikšnih težah izredno dragocene vsote. Med vsemi strojnimi variantami je projektiva Litostroja izbrala najugodnejšo; ta je imela na glavnem mačku dvizni mehanizem z dvojnimi bobnom (v nasprotju z vsemi drugimi, vključno Ruse in Romune, ki so imeli enega samega) ter enoten, popolnoma zaprt reduktor. Kot se vidi iz idejnega načrta, je maček na štirih vozičkih z osmimi kolesi. Most je izveden s škatlasto-paraboličnimi nosilci z ekscentrično tirnico, ki omogoča 18 odstotkov prihranka na teži, ter s 16 kolesi v osmih vozičkih. Za dosego čim manjših izmer je bilo na osnovi podrobnih študij izbrano za kolesa specialno visoko-legirano lito jeklo, ki omogoča s svojim izredno globoko kaljenim slojem prenašanje skoraj še enkrat tako velikih pritiskov kot doslej.

Glede regulacije hitrosti, s katero lahko vozač manipulira različna bremena, smo zapustili pot, ki smo jo doslej ubirali pri vseh velikih dvigalih, tudi pri 460-tonskem za Bhakra Dam, tj. pot avtomatskega mehanskega regulatorja, ki je zaradi obrabe in trenja, podobno kot sklopka pri avtomobilu, povzročal hitre spre-

membe hitrosti, udarce in zato mnogokrat nepredvidene lome vijakov.

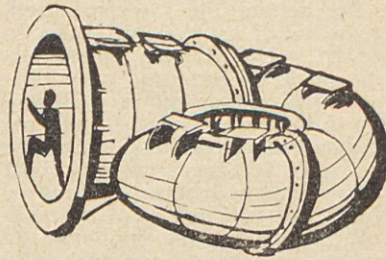
Da bi bilo delovanje absolutno zanesljivo in brez obrabe, smo uporabili električni sistem regulacije s posebnim zavornim agregatom na vrtnčaste tokove. Takšen agregat nima nikakršnih drsnih elementov, nikakršnih drsnih obrobov in ščetkic, temveč samo rotor na krogličnih ležajih, a vse zaviranje se odvija v električnem polju v zračnosti nad statorjem in rotorjem. S tem načinom smo dosegli skoraj brezstopenjsko regulacijo od hitrosti 10 cm na minuto do 1 m na minuto, in to konstantno pri kakršnem koli bremenu.

Na licitaciji so sodelovala tako inozemska kot domača podjetja. Teža litostrojske ponudbe je bila izrazito nizka. Pri vseh konkurentih je bila teža enega dvigala 400 t, medtem ko je bila pri Litostroju komaj nekaj več kot 300 ton, tj. za 25 odstotkov manj. Najbolj značilno se je ta razlika v teži pokazala pri pritisku na kolesu, ki je pri Litostroju 64 t, a pri konkurenci od 72 do 80 t. Če pomislimo, da zavisi od tega pritiska dimenzioniranje celotnih gradbenih del žerjavne proge in stebrov, in to v dolžini 314 m, je jasno, koliko pomeni naš prihranek investitorju pri mnogo večjih, če ne podeseterjenih prihrankih na gradbenih delih. Tudi pri razčiščevanju tehničnih problemov, ki kupcu niso bili jasni, je Litostroj pokazal svojo izkušnost, ko je odgovarjal hitro, zanesljivo in natančno. Litostroj je tudi lahko dal pismeno garancijo, da se bo breme premikalo v navpični smeri zanesljivo brez nihanja, ki bo manjše od odklona za 5 mm v katerokoli stran. Ta sistem smo prvič preizkusili pri dvigalu 135 ton za El Novilo v Mehiki; sistem je dal dobre rezultate. Po vsem tem je prevladalo pri investitorju prepričanje, da lahko samo Litostroj zupaj izvedbo tega doslej največjega dvigala v Evropi.

Razen za to dvigalo je dobil Litostroj naročilo tudi za pomožno dvigalo 32 ton, ki se premika po istih tirnicah kot veliko dvigalo in se uporablja za pomožna dela v strojnici centrale.

Dvigala takšne nosilnosti so doslej samo v Rusiji na velikih hidrocentralah na Volgi in na Jeniseju. V ožji Evropi takšnih

dvigal še ni. Za Afriko je avstrijsko podjetje Waagner Biro z Dunaja prejelo naročilo za 1200-tonsko dvigalo na reki Volti. Na ameriškem kontinentu takšnih dvigal doslej še ni, gradijo pa sedaj 1200-tonsko dvigalo za hidro-sistem Peace River Project v Britanski Kolumbiji v zahodni Kanadi. Na licitaciji za to dvigalo je bil tudi Litostroj, kjer se je zelo ugodno plasiral na tretje mesto, a naročilo je odneslo japonsko podjetje Hitachi, naš stalni in največji konkurent. Potemtakem pomeni naročilo za 800-tonsko dvigalo za Djerdap za Litostroj referenco neprecenljive vižnosti, ki mu je nujno potrebna za uspešno borbo na takšnih licitacijah. Vse drugačen položaj ima namreč podjetje, ki lahko pokaže na že dobavljeni in preizkušeni objekt in mu ni treba še le dokazovati, kako bo rešil ta

ali oni problem na projektu, temveč ga lahko kupcu enostavno demonstrira »v naturi«, kot temu pravimo.

Naj navedemo nekaj podatkov o obsegu del pri tem dvigalu. Jeklena konstrukcija obeh mostov je težka 200 ton, en sam nosilec pa 45 ton. Ta nosilec je visok 3,5 metra pri širini 1 m in dolžini 26 m. V celoti je potrebno 54 tekalnih koles v teži 42 ton. Na dvigalu je instaliranih 12 elektromotorjev s skupno močjo 400 kW. Glavni reduktor za dviganje 400 ton je dolg 6,5 m, visok 2,5 m in je težak 18 ton. Že samo ta reduktor je eden največjih reduktorjev v Evropi, instaliranih doslej na tekalnem dvigalu. Vsi zobniki na tem dvigalu bodo po najsodobnejši metodi nitrirani in nič več cementirani in brušeni, da dobimo najboljše lastnosti iz razmeroma enostavnega materiala.

Proizvodnja bo morala med izdelavo dvigala rešiti mnogo problemov, a eden najvažnejših bo točen rok dobave. Pri tem nam bo za vzor izredno kratek rok pri 460-tonskem dvigalu za Bhakra Dam, ki smo ga izdelali v rekordnem času osmih mesecev, in to celo pred pogodbenim rokom, tako da smo dobili nagrado — premijo, ki jo je obljubil kupec za vsak teden, v katerem bo dvigalo prej dobavljeno — kar je navrglo več kot 20 milijonov Sdin. Prav gotovo bo lahko nova organizacija proizvodnje pokazala vse svoje prednosti pri skrajševanju postavljenih pogodbenih rokov.

Kaj se lahko naučimo iz tega primera? Borba za to naročilo prav gotovo ni bila lahka. Pogoj so zmeraj težji, kajti konkurenca v strojni industriji postaja od dne do dne ostrejša. Takšnih primerov za tovrstna naročila bo še veliko, zato morata biti naš postopek in naša taktika, če lahko tako rečemo, oprta na sistem, ki nas je vodil v tem primeru. Osnove tega sistema pa so: napraviti več variant različnih projektov, različnih koncepcij, ne da bi pri tem slepo in togo zaupali samo eni poti. Delo mora potekati natančno, brez približkov in ocenjevanja ter neodvisno med seboj.

Komparacija vseh variant bo v končni fazi dala avtomatično najboljšo rešitev. Ta rešitev mora biti najcenejša in zato tudi najsposobnejša za konkurenčni boj. To z drugimi besedami pomeni, na napravimo še pred licitacijo našo interno selekcijo. To je seve trše delo in terja večji trud vodilnih projektantov, a s tem se je treba sprijazniti, kajti monopola nimamo niti na jugoslovanskem niti na svetovnem trgu.

Inž. Marko Kos

IŠA

PRISLI

od 25. VII. do 25. VIII. 1968

Izpraznjena delovna mesta:

MO/s: Henrik Jerman, pom. del.; Danijel Kumer, pom. del. MO/j: Potreba — Franc Nose, pripr. peska; Milutin Ostič, pripr. peska; Franc Jaklič, pripr. peska. VET: izpraz. delovno mesto — Marjan Kolar, pom. del.

PPB: izpraz. delovno mesto — Vida Jošt, administrator.

ODSLI

od 25. VII. do 25. VIII. 1968

FI: Ivan Čavlovič, ključavničar; Alojz Grah, ključavničar; Peter Kašper, strugar; Anton Fabjan, strugar; Šahurič Enis, lanser; Rozalija Zaletelj, snažilka; Vojko Kuk, brusil. str.

PK: Alojz Pavc, obl. varil.; Alojz Jevšnik, ključ.; Peter Huč, ključavničar; Leopold Končina, strugar; Ivan Kastelic, vratar.

MO/s: Jože Kunič, obl. varil.; Ivan Mlinar, tehnolog; Henrik Jerman, del. pom.; Danijel Kumer, del. pom.; Vinko Vampelj, garderobier.

MO/j: Štefan Matinčević, obl. varil.; Ivan Pintarič, obl. varil.

PPB: Anica Juvanc, komercialist; Vlado inž. Gregorič, projektant; Emilija Krsnik, administrator.

Upr.: Darinka Kek, administrator; Barbara Letnar, sp. s. čistilka.

KS-p: Metka Podobnik, administrator.

ZAHVALA

Ob odhodu v pokoj se najlepše zahvaljujem vodstvu sekretariata, ki mi je priredilo pristrčno slovo. Obenem se zahvaljujem za tople besede in lepo darilo. Iskrena hvala tudi mojim sodelavcem za lep poklon. Posebej se zahvaljujem tov. Lojzetu Habiču.

Jože Ličen

ZAHVALA

Iskreno se zahvaljujem vsem onim sodelavcem, ki so nama ob prerani smrti najinega očeta izrekli sožalje, podarili venec in ga spremili na njegovi zadnji poti. Sonja Mravlja
Franci Oblak

ZAHVALA

Najlepše za zahvaljujem svojim tovarišem iz livarne jeklene litine za darilo ob priliki mojega odhoda v invalidski pokoj. Prav tako se zahvaljujem članom sindikalne podružnice in vodstvu metalurških obratov jeklolivarne. Obenem pa želim vsem članom kolektiva pri njegovem delu veliko uspeha.

Jože Glavan

POŠKODBE V AVGUSTU

V mesecu avgustu je bilo v našem podjetju 42 poškodb: 4 v MO, 3 v PK, 23 v FI, 7 v VET in 5 v sektorjih.

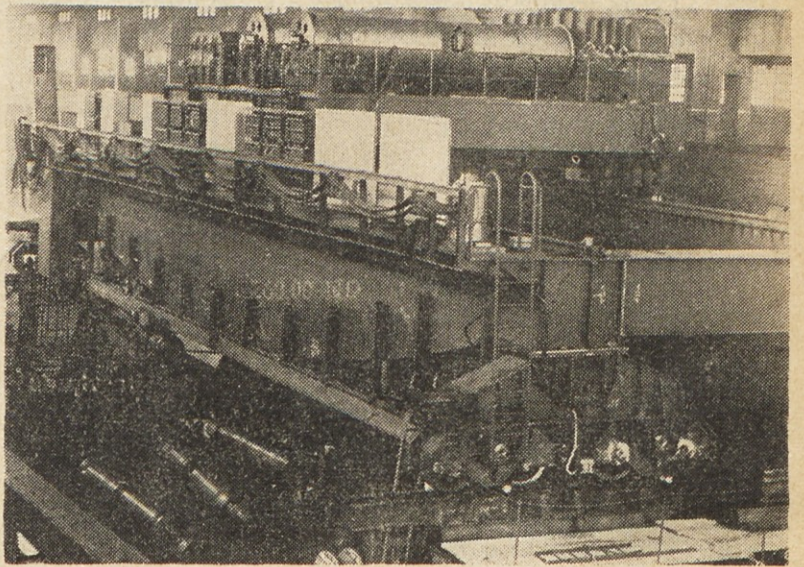
Zaradi poškodb smo izgubili v avgustu 603 delovnih dni, 69 v MO, 16 v PK, 359 v FI, 80 v VET in 79 v sektorjih.

Če pa pogledamo, zaradi kakšnih poškodb so bili ti dnevi izgubljeni, ugotovimo: zaradi poškodb na očeh 72 delovnih dni, glave 12, rok 308, nog 197 in telesa 14 delovnih dni.

Po kvalifikacijski strukturi pa se je poškodovalo: ne-kvalificiranih 12, polkvalificiranih 8, kvalificiranih 21 in visokokvalificirani 1 delavec.

V mesecu avgustu je bilo 10 poškodb več kot v mesecu juliju in 7 poškodb več kot v istem mesecu lani.

Služba varstva pri delu

Električno dvigalo za Djerdap iz druge perspektive

Izlet upokojujencev v Fieso

Drugo nedeljo v septembru je sindikalna podružnica Litostroja organizirala izlet za upokojujence Litostroja. Izleta se je udeležilo 92 ljudi, med katerimi so bili predvsem upokojujenci z ženami. Z udobnimi SAP-ovimi avtobusi so se v soboto popoldne ob 15h, potem ko so jih zastopniki mladine obdarili z nageljni, in po zdravju predsednika sindikalne podružnice inž. Rozmana odpeljali proti Postojni, kjer je bil ogled Postojnske jame. Po ogledu so se odpeljali proti Fiesi, kamor so prispeli zvečer malo po 21h. Po okusni večerji in ob dobri kapljici so se razgovorili, obujali spomine na delo v Litostroju, vmes pa so se ob zvokih litostrojskega kvarteta veselo zavrteli. Dobro razpoloženje se je

zavleklo pozno v noč, skoraj vse do jutranjih ur. Vendar to neka-terih ni motilo, da ne bi že navsezgodaj šli v Piran malo na sprehod, malo na ogled. Dobra volja jih kljub kratkotrajnemu spanju niti po kosilu ni minila in je bilo vsem kar žal, da je bilo treba ob 16h popoldne zapustiti Fieso. Ob odhodu so se zahvaljevali skrbnemu in postrežljivemu osebu počitniškega doma z upravnikom na čelu, ki je kljub bolezni pomagal tam, kjer je bilo treba. Z željo, da bi spet prišlo do takega srečanja prihodnje leto, so se po vrnitvi pristrčno zahvaljevali požrtvovalnim vodičem Mariji Dolinar, Anteuju Buriču in Miru Stalovskemu, ki so jih spremljali kot predstavniki sindikata.

E. T.

Prezračevanje prostorov

Zaradi higiene in varnosti pri delu, pa tudi zaradi primerne ozračja na delovnem mestu je nujno, da je zrak v delovnih prostorih primerno čist. V delovnih prostorih se ozračje kvari in postane neprimerno za delo in dobro počutje. Nečistost zraka v prostorih je odvisna od števila ljudi in dolžine bivanja v teh prostorih, kakor tudi od načina proizvodnje.

Čim daljše je bivanje v takem prostoru, tem bolj se položaj poslabša, ker je odstotek kisika tu vedno manjši, povečuje pa se ogljikov dioksid, od katerega je tudi odvisen primeren zrak v prostorih. Primeren zrak pa je odvisen tudi od higijene posameznika, katerega telo skozi znojnice izdihava znoj.

Proces proizvodnje v veliki meri prispeva k poslabšanju ozračja v delovnih prostorih, saj se pri delu razvijajo tudi razni plini. Tudi prah je zelo pogost sprem-ljevalec raznih tehnoloških procesov, pa tudi izhlapevanje posameznih tekočin v samem procesu dela je lahko škodljivo.

Prevelika toplota, ki nastaja v raznih obratih (topilnice, livarne in druge vrste peči), tudi zelo poslabša pogoje v delovnih prostorih.

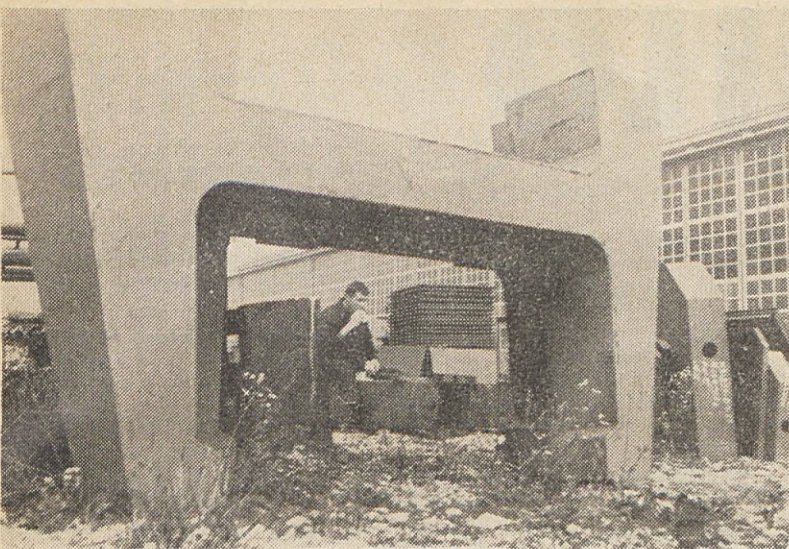
Vsi zgoraj navedeni primeri delovnega ozračja zavezujejo posamezne ljudi v kolektivih, da se zanimajo za primerna delovna mesta ter da se ta mesta uredijo za opravljanje del. Na delovnih

mestih, kjer ne posvetimo dovolj pozornosti čistoči zraka, se proizvodna sposobnost delavca zmanjša celo v toliki meri, da mora delavec začasno prenehati z delom. Zelo pogosti spremljevalci neprimernega ozračja na delovnih mestih so: glavobol, bruhanje, slabosti, itd. Tudi zastrupitve delavcev niso na zadnjem mestu. Vse te pomanjkljivosti odpravimo s prezračevanjem prostorov ali namestitvijo klimatskih naprav.

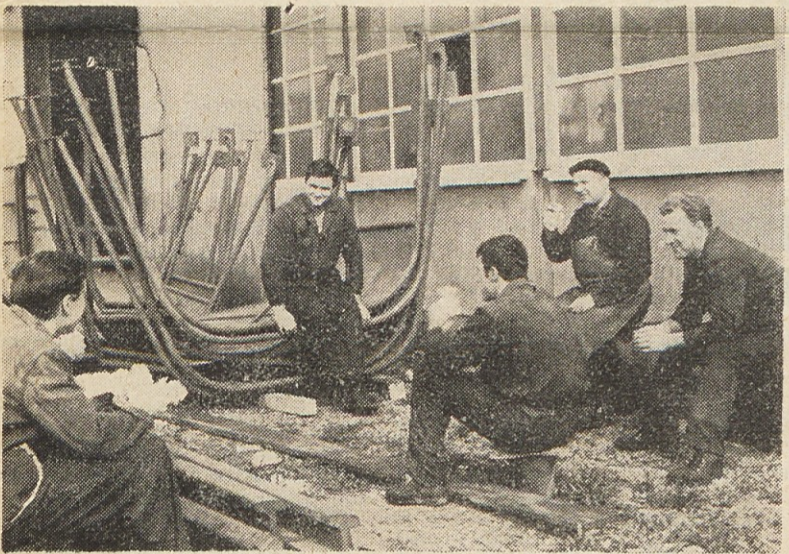
Če prostor prezračujemo, zmanjšujemo količino neprimernega zraka. Z ureditvijo klimatskih naprav ne obnovljamo samo iztrošen zrak s čistim, ampak lahko ta zrak še hladimo ali grejemo, ter ga po potrebi vlažimo.

Prezračevanje delovnih in drugih prostorov je lahko naravno ali umetno. Naravno zračenje je vsekakor cenejše oziroma bolj ekonomično, zato ga uporabljamo povsod, kjer je to mogoče. Pri tem je seveda važno, da so pogoji temperature in pritiska zraka v delovnih prostorih v skladu z zunanjo temperaturo in pritiskom in da ne presežemo norme hitrosti zraka na sekundo, ker v nasprotnem primeru ustvarimo preveliko hitrost, ki ima za posledico razna obolenja.

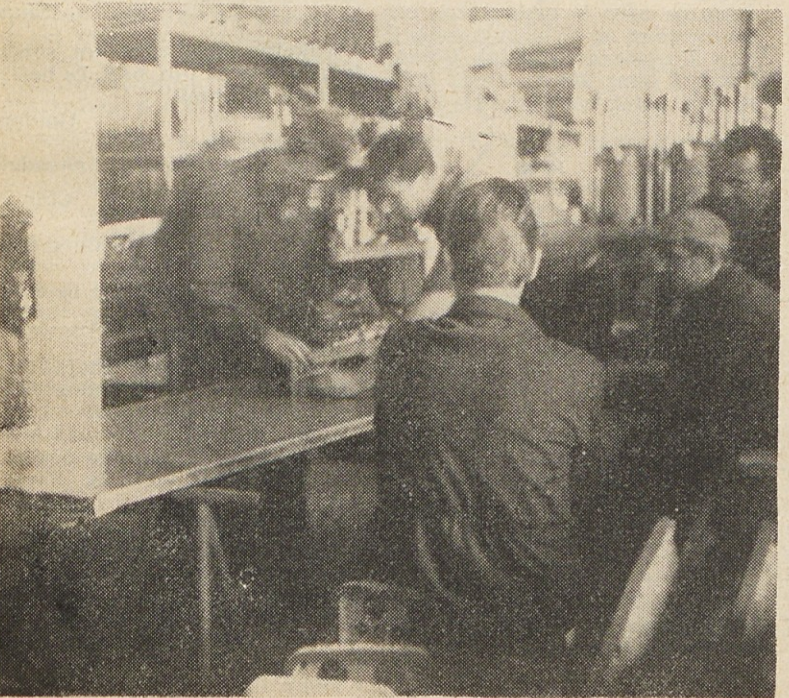
Umetno prezračevanje pa je povsod možno, saj lahko obnovljamo zrak v delovnih prostorih ne glede na zunanje pogoje.

Samotna malica

Ha, ha, iz vode sem že!
Tudi kartanje med malico je lahko sprostitve

Veseli pomenek pri malici pred pločevinarno

Mini kegljišče

Na podlagi zakona o delovnih razmerjih je določeno, da v osemurnem delovnem dnevu pripada delavcu polurni odmor za počitek in malico. Kako to pravico izkoriščamo, smo si ogledali pred dnevi, o čemer naj spregovore tudi fotografije. Seveda v vseh oddelkih nismo bili, nekje je bilo pretemačno, da bi lahko fotografirali, druge zopet nismo utegnili. Imamo pač razsežno podjetje, pa je bilo premalo časa, da bi stopili v vse delavnice in pisarne. Vendarle pa smo ugotovili, da pretežna večina delavcev med malico poje obrok, ki ga prinese delavci s seboj. Bifeja v obdelovalnici žal nismo mogli slikati, čeprav bi zgovorno pričal

Kako izkoriščamo odmor med delovnim časom?

o tem, da je premajhen oziroma, da je bifejev premalo; že polovico odmora je preteklo, ko se je še precejšnje število delavcev nestrno gnetlo, da bi prejeli topli obrok. Ali se zavedamo, da ti naši sodelavci zaradi neprimernih in majhnih bifejev morajo kar stoje »zmetati vase«, da bi lahko po preteku polurnega odmora pravočasno stopili k stroju?

Menim, da je treba opozoriti še na nekaj. Čeprav smo se sprehodili po tovarni tik pred odmorom, da bi bili ob začetku odmora na tistih mestih, kjer se delavci najraje zbirajo, nismo opazili, da bi delavci predčasno zapuščali delovna mesta in odhajali na odmor. To pa seveda velja za reče v bifeju. Z aktivno rekreacijo, to je s športom se ukvarja v odmorih zelo malo naših sodelavcev. Ob sivi livarni se vsakodnevno peha za žogo vedno ista deseterica, nje pa bodri celotna dopoldanska izmena delavcev livarne sive litine in še nekateri iz drugih oddelkov in služb. Šest balinarjev, vedno istih premetava balinček, opazuje pa jih samo šest do deset sodelavcev. Ob upravnem poslopiju, kjer je transformator, se na klopih in okoli njih zbira družba, navdušena za karte in jih meče, dokler jih ne pokliče zvonec, da se razkrope po delovnih mestih.

Na trinajstem polju mehanske obdelave, tam kjer montirajo diesel motorje, se zbirajo monterji, ki na starih vratih nekdanje omarice kegljajo z miniaturnimi keglji. Zadovoljni so s tem, čeprav vdiavajo isti zrak kot ostalih sedem ur in pol, ko delajo.

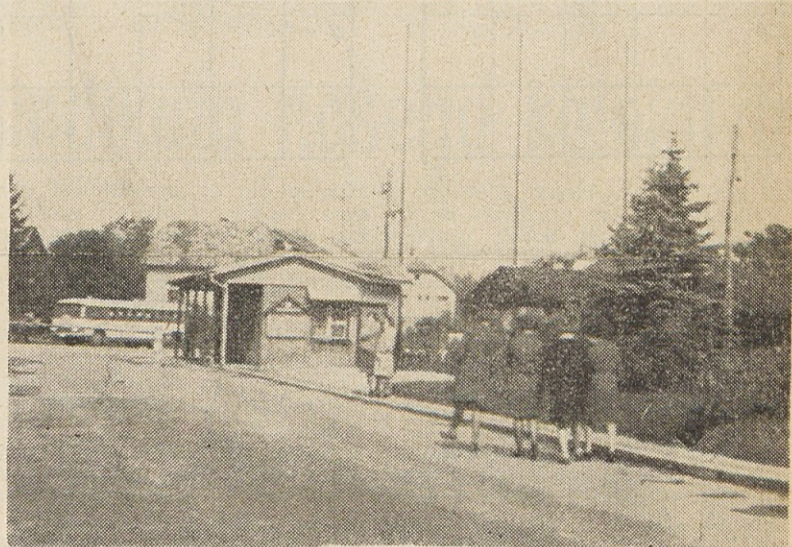
Ni bil naš namen, da bi registrirali vse, s čimer se naši delavci ukvarjajo v času odmora. Tudi ta bežen prikaz nam dokazuje, da nismo nič naredili, oziroma skoraj nič, da bi izkoristili polurni odmor za aktivno rekreacijo. V podjetju imamo sicer pri sindikatu komisijo za šport, toda, kje so reketi za perjanico, kje je miza za namizni tenis? Jesen nam bo nudila še nekaj toplih dni in pametneje bi bilo, da bi te dneve izkoristili za aktiven odmor, kot da prepuščamo sodelavce, da se skrivajo po kotih, da le malicajo ali pa razpravljajo o dogodkih doma in v svetu.

Srditi boj pred sivo livarno

Zdrav duh v zdravem telesu

Sprehajalke

Balinarji ... Krasno si približal

Kibic, kje je žoga?

ZA RAZVEDRILLO

POVEZANI MAGIČNI KVADRATI

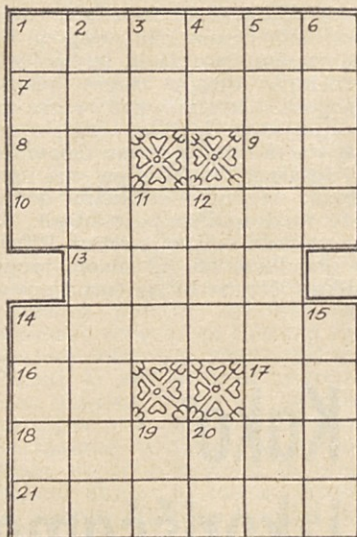
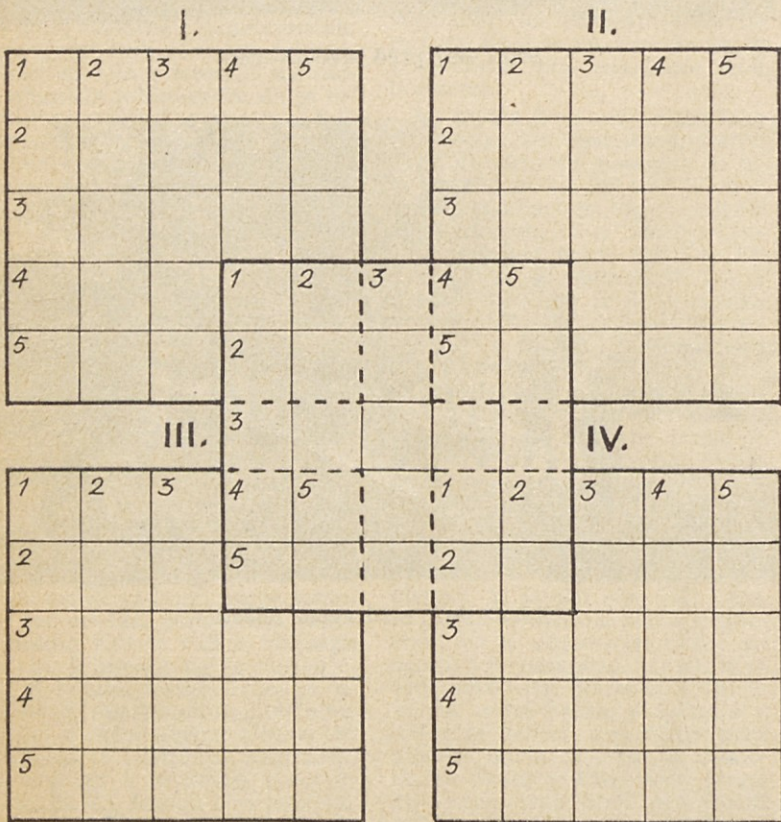
I. kvadrat: 1. matematični dvočlenik, 2. grški otok, 3. gora na Vipavskem, 4. spone, vezi, 5. gorska gmota.

II. kvadrat: 1. filmsko platno, 2. rudnik lignita v BiH, 3. področje, 4. mesto v Sudanu, 5. posledica prehlada.

III. kvadrat: 1. afriška država, 2. otava druge košnje, 3. zlatnik, 4. luka v Jordaniji, 5. provinca v Južni Afriki.

IV. kvadrat: 1. pripadnik azijskega naroda, 2. žila odvodnica, 3. kraj pri Reki, 4. napad, 5. orač.

Srednji kvadrat: 1. strojni element, 2. žensko ime, 3. navpičen rov, 4. tuje žensko ime, 5. krepčilna pijača.

MALA KRIŽANKA:

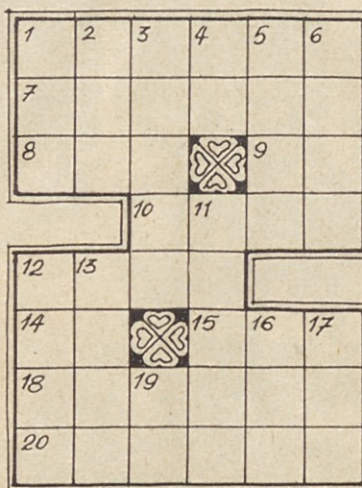
Vodoravno: 1. divji kozel, 7. mesto v severni Italiji, 8. samoglasnik in soglasnik, 9. vrhunski športnik, 10. cigara, 13. boginja prepira, 14. strokovnjak za izračunavanje ravnotežja sil v konstrukciji, 16. začetnici našega violinista, 17. kravji glas, 18. motorno kolo, 21. travnata stepla.

Navpično: 1. postava, 2. nauk o lepilih, 3. površinska mera, 4. soglasnik in samoglasnik, 5. grški filozof, 6. jutranja padavina, 11. proizvod Talisa, 12. moško ime — tudi rimski cesar, 14. primerek slovenskega klarinetista, 15. domača pernat žival, 19. samoglasnik in soglasnik, 20. kazalni zaimek.

KRIŽANKA

Vodoravno: 1. naš proizvod, 7. grm, 8. vzdevek bivšega predsednika ZDA, 9. samoglasnik in soglasnik, 10. gorovje v Bolgariji, 12. izraz pri pokru, 14. avtomobilska oznaka za Rijeko, 15. ožina na Malaki, 18. okrasni kipec, 20. gospa.

Navpično: 1. prakanton v Švici, 2. staro orožje, 3. prebivalci Pirenejskega polotoka, 4. začetnici starejšega slovenskega pisatelja, 5. rimski uradnik, 6. pokrivalo, 11. tovarna el. aparatov, 12. del ostrejša, 13. besedni stik, 16. eden od ustanoviteljev Rima, 17. grška boginja prepira, 19. predlog.

PREGOVORI

Nikoli naj te ne bo sram vprašati za nasvet ali za pot.

Avganistanski

Kdor se je umazal z grehom, bo umrl v žalosti.

Angleški

Medtem ko hlataš za velikimi stvarmi, pazi, da ne izgubiš še tisto malo, kar imaš.

Francoski

Oprosti vsakemu drugemu prej kot sebi.

Španski

Strogost učiteljeva je bolj koristna od laskanja staršev.

Perzijski

ANEKDOTI

Ko so študentje vprašali Sokrata, če morda pozna sredstvo zoper ljubezen na prvi pogled, je grški modrec odgovoril: »Pazljivo poglejte še enkrat.«

— o —

Škotski kirurg John Abernethy je bil znan po svojem lakonskem govorjenju. Nekoč je prišla k njemu neka ženska: »Opekline?« je vprašal doktor. »Ne, poškodba,« je odgovorila pacientka. »Obkladke.« Drugi dan se je razgovor nadaljeval: »Boljše?« »Slabše.« »Obkladke.« Čez dva dni je prišla ženska zopet k doktorju. »Boljše?« »Ozdravela. Koliko?« »Brezplačno,« je vzkliknil doktor. »Tako pametne ženske še nisem srečal.«

IZBRANE MISLI

Ženske nočejo, da bi govorili o njihovih ljubeznih, uživajo pa v tem, da vsi vedo, kako so ljubljene.

André Maurois

Medtem ko ustvarjamo prihodnost, se zavedajmo, da se poštenost ne podeduje.

Paine

Človek je žival, ki se ukvarja s politiko.

Aristotel

Lahke ženske so tiste, ki so težke za denarnico moškega.

Achard

Dve ženski postaneta prijateljici šele takrat, ko spoznata žensko, ki je obema antipatična.

Olivier

Politik, ki ne pozna zgodovine, je podoben kirurgu, ki ne pozna anatomije.

Daladier

Prijateljstvo traja toliko časa, dokler je eden od obeh prepričan, da je več od drugega.

Balzac

Moč mladih je v tem, da lahko delajo težave velikim.

Mauriac

Se nisem srečal človeka, da ne bi o sebi mislil, da ni duhovit.

Shaw

Koketna ženska je kot senca, če greste pred njo, beži, če bežite vi, teče za vami.

Goldoni

Kako so smešne tuje navade!

Chinole

Z duhovnimi užitki lečimo rane srca.

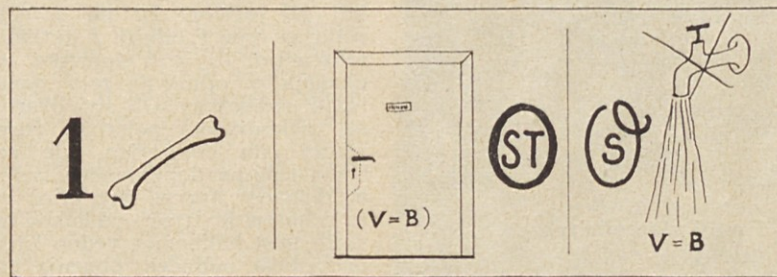
Mme de Staël

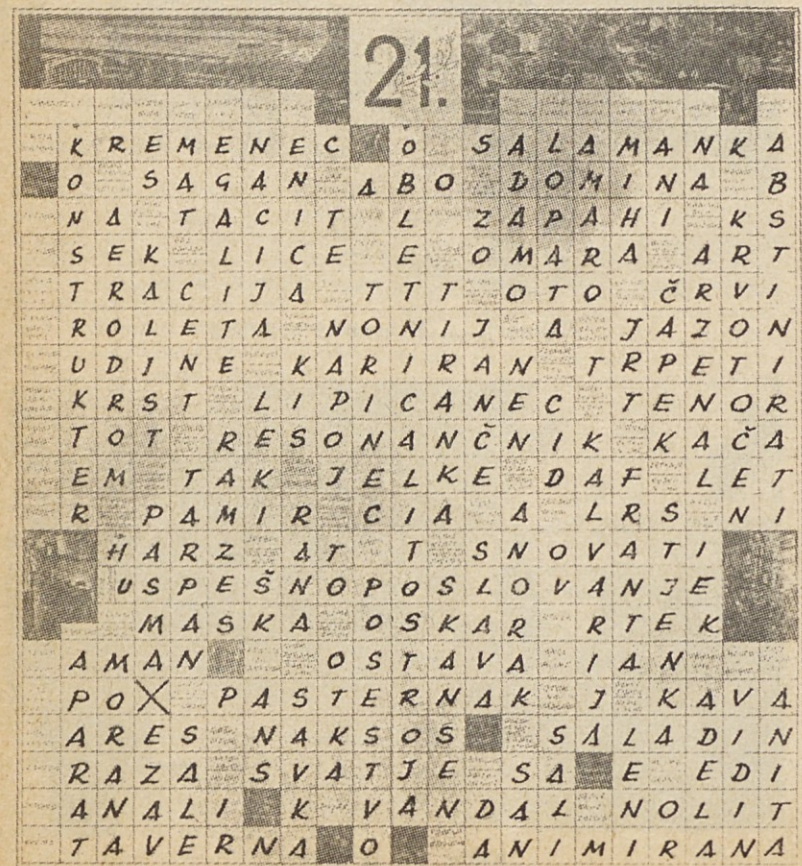
Lovec na veliko divjad

Velik apetit

Rešitev rebusa nam da tri gesla iz francoske revolucije

Hokus — pokus

IZBRANE MISLI

Največjo laž lahko izrečemo z molčanjem.

Stevenson

Sram večkrat prepove tisto, česar ne prepovedo zakoni.

Seneka

Ljudje niso vedno tisto, kar se delajo.

Lessing

Pod jokom naslednika se večkrat skriva radosten smehljaj.

Publicij

Ena laž rodi drugo.

Terencij

Časopis »Litostroj« izhaja mesečno (s posebnimi prilogami) v nakladi 5800 izvodov — Ureja ga uredniški odbor — Glavni urednik dr. Branko Vrčon — Odgovorni urednik Pavel Perko — Tehnični urednik Estera Lampič — Tel. uredništva 313-511 (h. c.), telefon glavnega urednika 580, odgovornega 415 — Cena posameznih številki v prodaji 50 Sdin — Poština plačana v gotovini — Rokopisov ne vračamo — Tiska tiskarna ČZP »Primorski tisk« v Kopru.